

La falta d'expectatives laborals impulsa milers de catalans a viure noves experiències a l'estranger

Quan el talent jove se'n va a l'exili

Reportatge

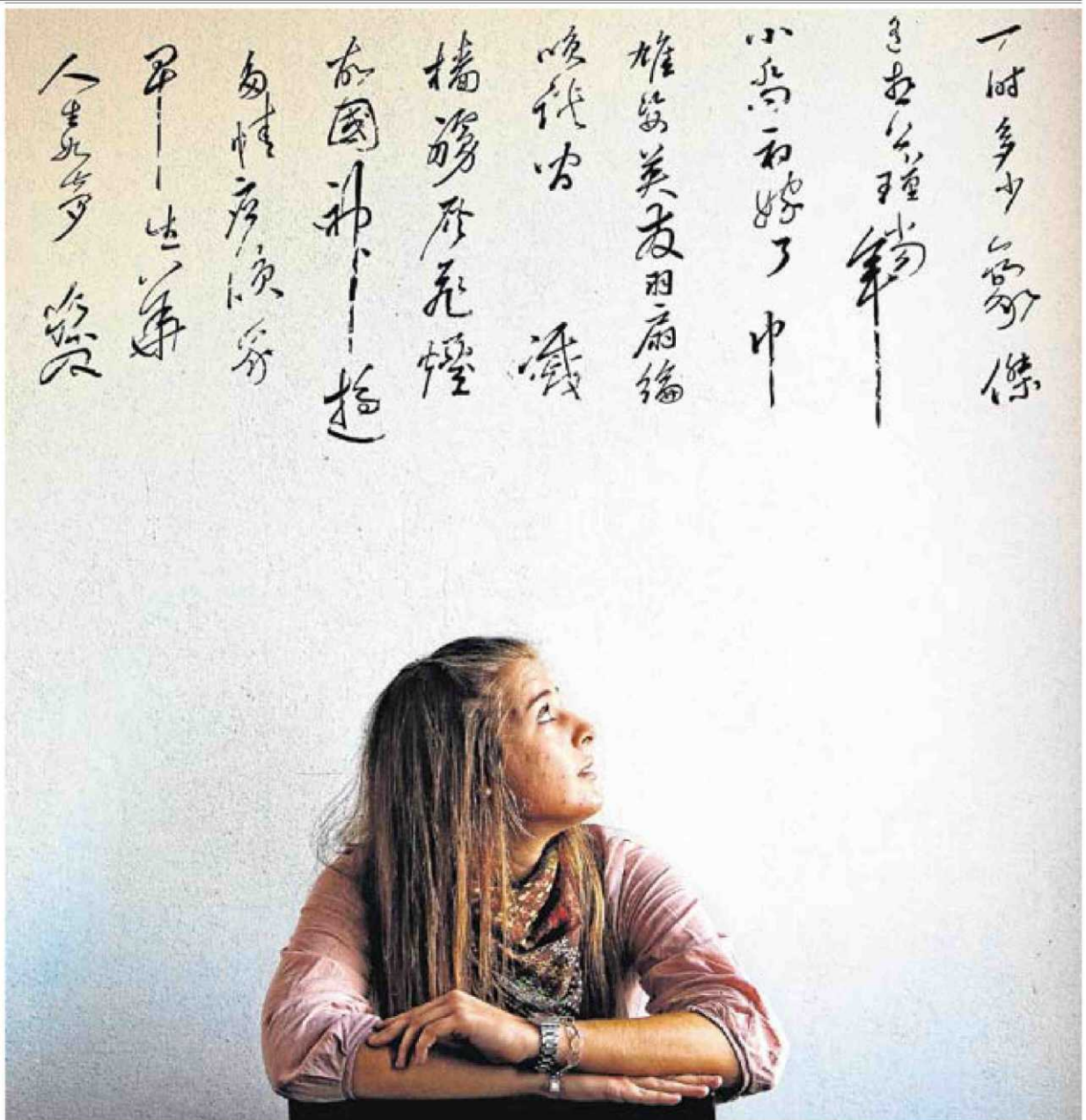
ANABEL HERRERA
BARCELONA

Cada matí agafa la seva taula de surf i desafia les ondes de la platja de Gold Coast, a la ciutat de Brisbane, Austràlia. Tot i que li encanta aquest esport, no ho fa per romanticisme. Un curs d'instructor de surf és la forma més barata que ha trobat d'aconseguir la renovació del visat per intentar buscar feina de la seva professió, la fisioteràpia. L'Àlex Martín, de 33 anys, és un dels 19.689 catalans que, segons un estudi de l'empresa de gestió de recursos humans Adecco, han marxat a l'estranger des del mes d'abril del 2008, moment que es considera com l'inici de la crisi econòmica.

"Estem detectant un gran nombre de joves que s'han preparat molt bé -han fet una carrera universitària, fins i tot un màster i dominen idiomes- i, malgrat això, les úniques feines que poden fer són de teleoperador o de comercial sense salari fix". Pel director del departament de Mobilitat Internacional d'Adecco, Eloy Capellán, les seves ocupacions no tenen proporció amb la inversió que han fet. Per això, "és fonamental que els professionals qualificats i la gent jove amb poques responsabilitats familiars opti per enriquir el seu currículum amb una experiència internacional".

Són els anomenats *expatriats per la crisi*. El seu perfil no coincideix amb els espanyols que van marxar a Amèrica a final del segle XIX ni amb els que es van veure obligats a desplaçar-se a Alemanya o França als anys seixanta. Són joves que agafen vols *low cost* fastigüejats per la falta d'oportunitats.

En un moment en què a Espanya la taxa d'atur se situa

Àngels Piqué, a l'acadèmia de Barcelona on estudia xinès abans de marxar cap a Xangai. CARMEN SECANELLA

→ VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

al voltant del 20% –la juvenilitat és, de mitjana, tres vegades superior a la de la resta del món– i que les perspectives en un futur immediat no són gaire afalagadores, l'expatriació sembla una opció amb força possibilitats.

Hi ha molts països en què les ofertes de feina són més competitives i més atractives. Un dels detonants, segons Jordi Vinaixa, professor d'Esade i director acadèmic de l'Institut d'Iniciativa Emprenedora (EII), ha estat el fet que "les barreres de les fronteres són ara més permeables", principalment pel que fa a l'homologació de diplomes i lliure circulació de treballadors.

A començaments de novembre hi havia 1.400.266 espanyols expatriats, 200.000 més que a l'abril del 2008, quan va esclatar la crisi. Madrid, la Corunya, Barcelona i Pontevedra, per aquest ordre, són els principals llocs d'origen dels que marxen. Segons dades elaborades per Rosalina Campos, sociòloga del Grup d'Estudis d'Immigració i Minories Ètniques, el nombre d'espanyols residents a l'estranger ha crescut un 7% l'últim any.

Noves experiències

Però si hi ha un veritable motiu que impulsa milers de joves a emigrar és, sense cap mena de dubte, les ganes de viure noves experiències, que aquí no s'atrevien ni a somiar. "A mi em diuen que acabaria organitzant una festa de Nadal per a nens japonesos i no m'ho crec". L'Elisabeth Gea és una llicenciada en Periodisme i Estudis de l'Àsia Oriental de 27 anys que, aquest estiu, tipa de buscar feina de qualsevol cosa sense èxit, va marxar cap a la ciutat de Kiyosu per impartir classes d'educació internacional. Dos dies a la setmana ensenya cultura catalana a encuriosits nens de 7 a 12 anys. Des de la llegenda de Sant Jordi fins al caga tió. "Encara no han entès la part en què caga regals", diu rient.

"Nosaltres sempre havíem treballat amb gent de 18 a 30 anys. Ara el que veiem és que el perfil s'ha ampliat, està venint molta gent de 35 i 40. Uns estan a l'atur, d'altres volen demanar una excedència, n'hi ha que estan cremats de treballar moltes hores amb un sou molt baix... Busquen una il·lusió, canviar el xip". Eva Sabater dirigeix, des de fa 17 anys, l'empresa de recerca de feina a l'estranger Travel Work. Amb la crisi, han vist augmentar les inscripcions, i no només a l'estiu, com era habitual.

Els interessats poden fer feines tan diverses com cuidar animals en una granja al Canadà, fer de recepcionista en un hotel de Londres o tre-

Les fronteres són ara més permeables per homologar estudis

Marxar fa possible viure experiències que aquí un no s'atreiria a somiar

El perfil dels 'expatriats' s'ha ampliat a persones de 35 i 40 anys

Reinventar-se vol dir pensar per a què servim, a més del que estem fent

ballar la temporada d'esquí a Àustria. Tot depèn del nivell d'anglès i de si el que volen és treballar, fer pràctiques o voluntariat o bé estudiar idiomes. "El que fem és donar-los una ajuda inicial –obrir un compte bancari o buscar una habitació de lloguer– perquè després trobin una feina per si mateixos", explica la directora de Travel Work.

Tot i que a Espanya hem sigut tradicionalment reticents a marxar a l'estranger, el cert és que, si mirem les xifres de l'última enquesta Catenon de satisfacció laboral i qualitat de vida, el 82% dels espanyols declaren que anirien a treballar fora del país si els sortís una oportunitat interessant, molts d'ells fins i tot pel mateix sou o un d'inferior. Però, a on anar? Segons Eloy Capellán, hi ha destinacions que tenen un dinamisme important. "Holanda, el Regne Unit o els països escandinaus són sensibles a la enginyeria o la informàtica. Hi ha gent que se'n van a països com Mèxic o el Brasil per l'afinitat idiomàtica i perquè creuen que aviat tindran un desenvolupament impensable. I també hi ha països emergents que estan creixent molt, com la Xina, però que encara espanten una mica pel tema cultural".

Apostes d'emprenedors

Itàlia va ser el país que Beatriz Curbera, traductora de 29 anys, va triar per canviar de professió. Amb la mala sort que va anar a parar al departament d'expansió d'una franquícia de fotografia que no fomentava gaire les possibilitats de creixement dins de l'empresa. "La feina era molt interessant, però pagaven 1.000 euros, no ascendien les dones i tractaven molt malament la gent", recorda. Per això ara està muntant el seu propi negoci a Roma, una escola d'idiomes anomenada El Patito Feo que inclouria activitats tan diverses com cursos, cicles de cine, exposicions o qualsevol tipus d'esdeveniment cultural.

L'emprenedoria és també un tret distintiu dels expatriats. Segons Jordi Vinaixa, "quan ets fora, t'has d'espavilar. Si estàs en el mateix sector de sempre, no t'atreveixes a qüestionar-te noves possibilitats. En el moment en què el teu context canvia, és quan ets capaç de buscar alternatives creatives amb una mirada més fresca". Carlos Alonso, consultor empresarial i autor del llibre *Reinventar-se professionalment*, ho explica d'una manera molt clara. "La crisi està fent que tinguem molt de temps per reflexionar en profunditat. Reinventar-se vol dir que, davant d'una adversitat, entenem que hem acabat un cicle professional i ens plantegem per a què servim a més del que estàvem fent". ●

TESTIMONIS

Immersion en l'alta gastronomia

Edgar Sanuy

26 anys
Cuiner
Lleida-Tòquio-Lleida

Si fa dos anys algú li hagués dit a l'Edgar, un comercial d'una gran empresa de telecomunicacions amb seu a Mollerussa, que acabaria descobrint a Tòquio que la seva veritable vocació era la cuina, segur que li hauria agafat un atac de riure. Ell ja es veia allà, amb els seus dos cicles de grau superior en gestió comercial i màrqueting, feina al costat de casa i un bon sou per tota la vida. "Però un dia vaig arribar i, dels 200 que érem a l'empresa, 40 teníem la liquidació preparada", explica.

Amb uns calerons a la butxaca i poques expectatives laborals, l'Edgar va començar a especular amb la idea de marxar una temporadeta amb el seu oncle, Josep Barahona, el reconegut cuiner lleidatà que va tenir el mèrit d'introduir el pa amb tomàquet a la capital japonesa fa gairebé 20 anys. "Jo sabia que era el tiet que estava triomfant al Japó amb la cuina, però l'havia vist tres cops a la meua vida. Li vaig demanar que em busqués una sortida perquè estava molt desorientat". Barahona no ho veia clar –i això que ell va deixar els estudis d'Econòmiques per dedicar-se a la gastronomia–, però al final hi va accedir.

Ni japonès ni cuina

Així és com l'Edgar va aterrar a Tòquio, el febrer del 2009, sense tenir ni idea de japonès i ni tan sols de cuina, tret dels sopars que feia per als amics. "Se'm va obrir un nou món. Estava coneixent l'alta gastronomia de prop. Jo li preguntava al Josep quina diferència hi havia entre els permils, per exemple, i aleshores em donava un llibre per aprendre-ho. Em va ensenyar a ser cuiner en tres mesos". De 9 del matí a 12 de la nit. Sense sou, només a canvi d'allotjament. Una persona acostumada a estar vuit hores al dia, en horari d'oficina, davant d'un ordinador.

"Quan vaig tornar a Lleida, el primer que vaig fer va ser dir-li a la meua família que volia ser cuiner. Al principi no em van prendre seriosament. De fet, la meua àvia encara em pregunta si he tirat currículums per ser informàtic...", diu amb ironia.

«La meua àvia encara em diu si he tirat currículums per ser informàtic»

«Em va tocar la loteria quan vaig descobrir que volia ser cuiner»

Ara l'Edgar està centrat en la seva formació. Ha fet el curs complet de cuina de la prestigiosa escola Hofmann. "A casa em pagaven el curs perquè m'havia gastat tots els estalvis a Tòquio. Anava i tornava cada dia a Barcelona, i no m'ho podia compaginar amb res més".

A la temporada d'estiu d'enguany va tenir l'oportunitat de portar una zona de tapes a l'aire lliure en un restaurant de Tarragona. I ara està centrat en la reinauguració, després d'una temporada tancat per obres, del Sheytan, un conegut restaurant de Lleida de cuina tradicional catalana. Els propietaris han confiat en ell per elaborar una nova aposta de carta de tapes exòtiques i orientals. "A mi em va tocar la loteria quan vaig descobrir que volia ser cuiner. Ni de conya torno a fer el que feia abans!" ●

La ballarina de Bollywood

Roser Soler

29 anys
Productora d'espectacles
Barcelona-Londres-Barcelona

Ha tornat fa tot just una setmana de Londres amb la sensació que el seu cor encara és allà. "Quan vaig baixar de l'avió i vaig posar un peu a Barcelona, el primer que vaig pensar va ser 'però què hi faig jo aquí?', diu realment convençuda. La Roser va estudiar periodisme, però més tard va cursar un màster en producció i gestió d'espectacles, la seva gran passió.

Després de passar per La Cubana, coordinar el festival Shakespeare de Mataró i guanyar una beca per treballar a l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona, entre moltes altres feines de poca durada, va veure que la temporalitat seria la tònica del dia si no feia un canvi d'estratègia. "Ara no estava treballant, així que vaig decidir marxar tres mesos per estudiar anglès i així després tenir més possibilitats laborals aquí".

Anglès i... dansa! La Roser balla des dels quatre anys. Amb una companya de l'escola Coco Comin va fundar, l'any 2006, Bollywood Diamonds, una companyia d'aquesta dansa típica de l'Índia. "No em guanyo

«Quan vaig tornar, el primer que vaig pensar va ser 'però què hi faig jo aquí?'»

«Els amics de Londres diuen que tot està fatal, però pitjor que aquí...»

la vida amb això, però gràcies al que vaig estalviar l'any passat fent classes m'he pogut pagar una part de la manutenció a Londres". A banda de les classes d'anglès i del ball, ha aprofitat la seva estada a la capital anglesa per amararse d'obres de teatre i espectacles musicals. "A nivell cultural, la ciutat té una moguda impressionant".

El seu somni és tornar-hi un parell de mesos quan passi l'hivern, per allò de les inclemències meteorològiques, per intentar trobar feina. "He parlat amb companys que són allà i que fa molt de temps que busquen feina, i m'han dit que el tema està fatal, però pitjor que aquí... La meua idea és trobar alguna cosa relacionada amb la meua professió, ni que sigui d'acomodadora d'un teatre, i llavors plantejar-me si m'hi quedo una bona temporada".

Quan la sort, a la fi, truca a la porta

Aleix Robledo

26 anys
Modelador 3D d'automòbils
Barcelona-París

La seva mare és a l'atur des que Marsans, el grup turístic on treballava, va entrar en concurs de creditors. Al seu pare el van fer fora d'una botiga de mobles i va trigar dos anys a cobrar la indemnització; ara torna a treballar, però guanya menys diners. I a ell no li ha quedat més remei que sortir a l'estranger per poder-se guanyar la vida.

L'Aleix Robledo va estudiar disseny automobilístic a l'Institut Europeu de Design (IED), a Gràcia, el seu barri, i es va passar tres anys treballant mitges jornades en llocs tan diversos com una òptica o un gran centre comercial. "La primera vegada que vaig treballar a una feina vinculada realment a la meua professió va ser en una empresa d'enginyeria de Torí, a Itàlia. Vaig estar-hi nou mesos i després em van fer fora per la crisi", recorda.

A la tornada a Barcelona es va trobar un panorama desolador: "M'apuntava a ofertes de tot tipus, però no em trucava ningú. L'única feina que em va sortir en un any va ser per fer de teleoperador... durant tres dies. Estava amargat".

Amb la prestació per desocupació exhaurida, li van tru-

«L'únic treball que em va sortir em va donar en un any va ser el de teleoperador»

«No vull tornar a Barcelona. El meu lloc estarà on estigui la feina»

car per marxar un altre cop a Itàlia i, tot i que es tractava d'una feina només per un mes, no s'ho va pensar dues vegades i va fer les maletes. "Quan feia quatre dies que estava allà em van dir que havia passat la prova, però que en aquell moment no em podien donar feina. Em van fer anar fins allà per fer una prova! Són uns impressionants".

I a començar de nou la roda. Fins que la sort, per fi, va trucar a la seva porta al maig d'aquest any. Ara, l'Aleix treballa a París, en una empresa del sector automobilístic, com a modelador 3D. Cobra un sou que considera digne i que fins i tot li ha permès llogar-se un pis tot sol, avalat per l'empresa. "Són molt seriosos i em tracten molt bé. Tinc clar que no vull tornar a Barcelona, l'únic que deixo allà són els meus pares". El seu lloc estarà, segons diu, "on estigui la feina".

L'aventura del món oriental

Angels Piqué

22 anys
Traductora
Barcelona-Xangai

En aquest precís instant, és probable que l'Angels Piqué estigui comptant els dies que li queden per preparar el viatge que la portarà a gairebé 10.000 quilòmetres de distància de Barcelona. Xangai l'espera després de Reis. En un moment en què s'ha col·lapsat la demanda de feina, un traductor acabat de llicenciar té poques opcions laborals de treballar aquí si abans no ha perfeccionat l'idioma a l'estranger.

Aquesta creença és la que la va portar a Travel Work, una agència especialitzada a proporcionar feina i cursos arreu del món. "Parlo anglès, francès i alemany, però ja hi ha molta gent que sap aquestes llengües, per això vull millorar el xinès, que el vaig començar a estudiar ja fa cinc anys", explica.

A l'Angels l'espera un any dur o, si més no, estrany. Primer farà sis mesos d'immersió en la llengua i la cultura xineses amb un curs en una escola d'idiomes per a estrangers. De dilluns a divendres, de 8.30 a 14 h. Superada aquesta etapa, entrarà al món laboral fent pràctiques en una empresa d'exportació i importació du-

«Els meus pares m'hi van animar, però ara no sé si se n'estan penedint»

«La gent em pregunta si sóc boja. Encara no estic mentalitzada!»

rant sis mesos més. "Els meus pares van ser els que m'hi van animar. Ara que veuen que és real, que ho faré, jo no sé si se n'estan penedint", diu rient. "La gent em pregunta si estic boja. Jo és que encara no estic mentalitzada! Potser, quan arribi i vegi les diferències entre el meu país i el nostre, penso 'però què faig aquí?'. Es veu que o t'agrada molt o no t'agrada gens".

Li agradi o no, el cert és que l'Angels Piqué marxa convençuda que es quedarà a la Xina un mínim de dos o tres anys. "Si no ho faig ara, quan vols que ho faci?". A la tornada espera que l'experiència li serveixi per trobar una feina en una empresa xinesa que s'estigui obrint al mercat europeu, o al revés. "Podria acompanyar els directius que no saben xinès, per exemple, o fer de relacions públiques".